

Technická normalizace

Ing. Petr Beneš

Vedoucí oddělení stavebnictví

Česká agentura pro standardizaci

ČESKÁ AGENTURA PRO STANDARDIZACI

- Česká agentura pro standardizaci byla zřízena jako státní příspěvková organizace Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ) podle zákona č. 265/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2016 Sb., o posuzování shody stanovených výrobků při jejich dodávání na trh, a zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Od 1.1.2018 převzala Česká agentura pro standardizaci od ÚNMZ všechny činnosti související s tvorbou, vydáváním a distribucí technických norem.

- 1 Co je technická normalizace
- 1.1 Normy v každodenním životě
- 1.2 Definice normy
- 1.3 Kdo technické normy tvoří
- 1.4 Různé druhy norem

1 Co je technická normalizace

- Technická normalizace je činnost zabývající se tvorbou technických předpisů – technických norem.
- Technické normy hrají podstatnou roli ve vztahu výrobní a technické sféry s oblastí obchodní a hospodářskou. Normované zkušební postupy jsou základem pro sledování vlastností výrobků při jejich nákupu a prodeji, při stanovení a kontrole přijímacích podmínek ve vnitřním i zahraničním obchodě, ale také při stanovení úrovně výrobků, jsou-li hodnoceny autorizovanými zkušebnami. Pod normalizační činnost spadají nejen zkušební metody, ale např. i specifikace materiálů, výrobků, výrobních postupů nebo služeb.
- Hlavním cílem technické normalizace je tedy vymezit dobrovolné technické nebo kvalitativní specifikace, jež mohou současně nebo budoucí výrobky, výrobní postupy nebo služby splňovat.

1.1 Normy v každodenním životě

- Používání technických norem je ve skutečnosti v každodenním životě tak běžné a samozřejmé, že si to ani neuvědomujeme.
- ČSN 73 4301 *Obytné budovy* a řadu specifických požadavků, které dále uvádí technické normy: ČSN 73 4130 *Schodiště a šikmé rampy*, ČSN 74 3305 *Ochranná zábradlí*, ČSN EN 1991-1-1 *Eurokód 1: Zatížení konstrukcí – Část 1-1: Obecná zatížení – Objemové tíhy, vlastní tíha a užitná zatížení pozemních staveb*, ČSN 73 0810 *Požární bezpečnost staveb – Společná ustanovení*.

1.2 Definice normy

- Technická norma je podrobný předpis, který stanoví důležité parametry či vlastnosti materiálu, výrobku, součásti nebo pracovního postupu, který vede k normalizaci.
- Technické normy nejsou obecně závazné, jsou to však odborně kvalifikované předpisy, na které se mohou odkazovat smluvní strany při specifikaci předmětu smlouvy nebo státní autorita ve svých obecně závazných předpisech.
- Umožňují například výměnu výrobků nebo zaměnitelnost součástí a tím zlepšují hospodárnost výroby i bezpečnost výrobků. Stanovením závazných parametrů výrobků přispívají také k ochraně spotřebitele.
- Dokument vytvořený na základě konsenzu a schválený uznaným orgánem, poskytující pro všeobecné a opakované používání pravidla, směrnice nebo charakteristiky činností nebo jejich výsledků a zaměřený na dosažení optimálního stupně uspořádání v dané souvislosti.

1.3 Kdo technické normy tvoří

- Evropské normy jsou vypracovávány a vydávány evropskými normalizačními organizacemi: Evropským výborem pro normalizaci (CEN), Evropským výborem pro normalizaci v elektrotechnice (CENELEC) a Evropským ústavem pro telekomunikační normy (ETSI).
- Mezinárodní normy jsou vypracovávány a vydávány mezinárodními normalizačními organizacemi: Mezinárodní organizací pro normalizaci (ISO), Mezinárodní elektrotechnickou komisí (IEC) a Mezinárodní telekomunikační unií (ITU). Mezinárodní normy jsou zvláště významné jako prostředek k usnadnění obchodu mezi různými zeměmi.
- Národní normalizační orgány (v případě ČR je národním normalizačním orgánem Úřad pro normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví – ÚNMZ) mohou vytvářet své vlastní národní normy a také přispívat k vypracování a přijetí norem na evropské a mezinárodní úrovni. Mohou poskytnout informace o všech druzích technických norem a poradí, jak získat technické normy, které byste mohli potřebovat.

1.4 Různé druhy norem

- Normy „de iure“ jsou zjednodušeně řečeno oficiální normy – technické normy vypracované oficiálními normalizačními organizacemi. Tyto organizace mohou být mezinárodní (jako ISO a IEC), regionální (jako evropské CEN, CENELEC, ETSI) nebo národní (jako Úřad pro normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví – ÚNMZ v České republice, DIN v Německu nebo DS v Dánsku).
- Normy „de facto“ jsou všechny ostatní normy. Tedy normy, které nejsou vytvořeny některou z výše uvedených uznaných organizací. Takové normy mohou být výsledkem používání výrobku od jedné nebo několika společností, kdy výrobky se pak stanou „normou“ samy od sebe.
- Někdy může norma začít jako norma „de facto“ a skončit schválením jako norma „de iure“. Jako příklad může posloužit dokument ve formátu PDF. PDF formát začal jako norma „de facto“, ale byl nakonec schválen ISO a dnes je popsán v ISO 32000-1:2008 Document management – Portable document format – Part 1: PDF 1.7. PDF se nakonec stal nejvíce rozšířeným a kompatibilním formátem, který existuje.

- 2 Proč normy existují
- 2.1 Vývoj norem
- 2.1.1 Vznik a vývoj české normalizace
- 2.2 Jaké jsou výhody užívání norem
- 2.3 Posouzení shody

2 Proč normy existují

2.1 Vývoj norem

- Už ve starověkých dějinách normy prokázaly, že jsou hodnotným nástrojem. V antickém Řecku vznikla první psaná norma (vytesaná do kamene) zajišťující kvalitu čepů použitých pro spojení sloupů. Řekové a Římané užívali normy pro bezpečnou stavbu mostů a akvaduktů.
- Mince byly zavedeny jako pokus mít více normalizovaných platebních jednotek. Podobně byly normalizovány váhy, aby se zabránilo podvádění.
- Zavedení metrického systému je myšlenka aplikovaná jako jedna z prvních mezinárodních norem, která usnadnila srovnání vzdáleností a přípravu přesnějších map.
- Rozvoj industrializace v 19. století a rostoucí přhraniční obchod rozšiřoval potřebu norem jako společné platformy pro smlouvy. První mezinárodní normalizační organizace, Mezinárodní telegrafní unie ITU, byla založena v roce 1865 v Paříži v souvislosti s rozšiřujícím se použitím telegrafu. Roku 1906 vznikla Mezinárodní elektrotechnická komise IEC a roku 1920 byla zřízena předchůdkyně ISO – Mezinárodní organizace pro normalizaci.

2.1.1 Vznik a vývoj české normalizace

- Počátky české průmyslové normalizace, reprezentované jednotlivými normalizačními akty velkých podniků a korporací, můžeme vystopovat do 19. století.
- První celostátně organizovanou a průmyslem uznávanou korporací byl Elektrotechnický svaz československý (ESČ), založený v roce 1919. V roce 1920 vydal první československé normy jako soubor *Předpisů a normálíí ESČ*.
- V prosinci 1922 byla založena *Československá normalizační společnost* (ČSN) jako všeobecně prospěšná nezisková společnost. ČSN
- byla řízena devatenáctičlenným výborem, v němž bylo pět zástupců státní správy z ministerstev.

PROF. DR. ING. VLADIMÍR LIST – ZAKLADATEL ČS. NORMALIZACE

• 2.2 Jaké jsou výhody užívání norem

- Normy jsou o vytvoření společné řeči a shodě ohledně požadavků na výrobek, službu nebo proces, které musí být splněny.
- Normy jsou nástrojem obchodu při komunikaci mezi dodavatelem a zákazníkem a jsou nepostradatelné v globálních dodavatelských řetězcích moderní doby.
- Normy také pomáhají zaručit, že výrobky, materiál a konstrukce jsou bezpečné, a v důsledku si my, uživatelé, můžeme být jisti, že domy, mosty, stroje, elektrické spotřebiče atd. jsou bezpečné pro použití.
- **DRUHÝ NOREM „DE IURE“ A JEJICH ÚČEL**
- **Terminologické normy**
- **Normy grafických značek**
- **Normy kompatibility**
- **Normy technických parametrů**
- **Normy měření a zkušební normy**
- **Normy systémů managementu**

• 2.2 Jaké jsou výhody užívání norem

Druh normy	Technický přínos a důležitost	Ekonomický přínos a důležitost
Terminologie a grafické značky	<ul style="list-style-type: none"> srozumitelnost terminů, definic a grafických značek společný jazyk 	<ul style="list-style-type: none"> snižené transakční náklady výhody propojení
Kompatibilita	<ul style="list-style-type: none"> koherentní systémy snížení počtu variant interoperabilita 	<ul style="list-style-type: none"> výhody propojení možnost vážení redukce nákladů inovace
Technické parametry	<ul style="list-style-type: none"> bezpečnost výrobků snížení rizika známé požadavky důvěra stejná pravidla sdílení správné praxe 	<ul style="list-style-type: none"> otevřený trh méně překážek pro vstup na trh snižené transakční náklady hromadění kompetencí a šíření znalostí možnost odmítnout přístup na trh, jestliže jsou požadavky příliš přísné
Zkoušky a měření	<ul style="list-style-type: none"> prokázání a dokumentování vlastností výrobků vyšší stupeň přesnosti srovnatelný systém měření 	<ul style="list-style-type: none"> otevřený trh méně překážek pro vstup na trh snižené transakční náklady hromadění kompetencí a šíření znalostí
Management	<ul style="list-style-type: none"> zlepšení managementu a kvality optimalizace procesů snížení rizika marketingové možnosti 	<ul style="list-style-type: none"> snížení nákladů inovace ekonomický a obchodní růst

2.3 Posouzení shody

- Posuzování shody je činnost, která má prokázat, že produkt, to je výrobek, proces výroby nebo služba, je v souladu s předem stanovenými požadavky.
- U výrobků, u kterých existuje malé riziko ohrožení veřejného zájmu, tedy zejména zdraví, bezpečnosti, ochrany životního prostředí a majetku, je prováděno posouzení první stranou, posouzení může provádět sám výrobce nebo poskytovatel služby.
- U výrobků, u kterých je velké riziko ohrožení oprávněného zájmu, je posuzování prováděno „třetí nezávislou stranou“, to je nestrannou organizací, zkušební laboratoří, certifikačním nebo inspekčním orgánem. U těchto výrobků je obvykle předepsané povinné posuzování shody, před jejich uvedením na trh.
- Obecné požadavky na subjekty posuzování shody stanoví soubor mezinárodních norem EN/ISO/IEC řady 17 000. Splnění těchto požadavků subjekty posuzování shody je zárukou, že jejich výstupy – zkušební nebo kalibrační protokoly, inspekční certifikáty, certifikáty produktů, tj. výrobků, výrobních procesů a služeb a systému managementu jsou objektivní, věrohodné, srovnatelné a mezinárodně uznatelné.

2.3 Posouzení shody

- V EU je posuzování shody výrobků vedoucí k jejich certifikaci a označení CE regulováno právními předpisy, posuzování provádějí tak zvané „notifikované osoby“, které výrobek a/nebo výrobní proces (řízení výroby) nestranně posoudí.
- Postupy posuzování shody, povinnosti výrobců nebo dovozců, míru zapojení notifikovaných osob do posuzování shody stanoví Směrnice nebo Nařízení.
- Systém evropského posuzování shody, označování výrobků CE je pilířem volného pohybu zboží na vnitřním trhu EU.
- Posouzení shody výrobku, procesu nebo služby s využitím technických norem a dalších dokumentů**
- má tedy řadu výhod:**
 - zvyšuje důvěru u zákazníků a investorů;
 - tvorí přidanou hodnotu a konkurenční výhodu;
 - prokazuje, že jsou splněny stanovené požadavky i požadavky na obecnou bezpečnost výrobků, ochranu zdraví, bezpečnost a ochranu majetku a životního prostředí.

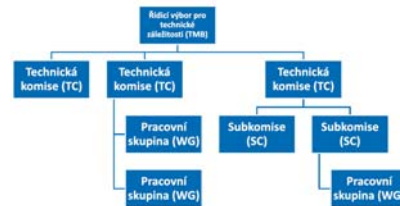

- 3 Jak se normy vypracovávají a jakou mají strukturu
- 3.1 Jak funguje proces normalizace a tvorba norem na národní úrovni
- 3.2 Tvorba evropských a mezinárodních norem (norem „de iure“)
- 3.3 Jak se zapojit
- 3.4 Jak jsou normy strukturovány
- 3.5 Jak jsou normy číslovány

3 Jak se normy vypracovávají a jakou mají strukturu

3.1 Jak funguje proces normalizace a tvorba norem na národní úrovni

- Evropské a mezinárodní normy vznikají v technických komisích (TC) a jejich subkomisích (SC) stejně jako v pracovních skupinách (WG).
- V rámci CEN, CENELEC, ETSI, ISO a IEC existuje několik set technických komisí.
- Národní normy vydává ČAS
- Pro ČAS zpracovávají normy externí experti
- TNK (Technická národní komise) – poradní orgán

3 Jak se normy vypracovávají a jakou mají strukturu

3.1 Jak funguje proces normalizace a tvorba norem na národní úrovni

- Technickou normalizaci v České republice upravuje Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů.
- Tvorba původních ČSN tvoří v současné době pouze velmi malou část (cca 5 % ročně) vydávaných nových ČSN. Většina, tj. více než 1 500 každoročně vydávaných nových ČSN, jsou převzaté evropské a mezinárodní normy.

• NÁVRH NA TVORBU NORMY

• POSOUZENÍ NÁVRHU

• ZPRACOVÁNÍ NÁVRHU NORMY

• PŮVODNÍ ČSN SE VYPRACOVÁVÁ VE TŘECH ETAPÁCH:

- 1) První návrh
- 2) Připomínkové řízení
- 3) Konečný návrh ČSN

3.2 Tvorba evropských a mezinárodních norem (norem „de iure“)

- Pracovní návrh nové evropské/mezinárodní normy tedy vytváří a posuzuje pracovní skupina (workin group – WG) příslušné evropské nebo mezinárodní technické komise/subkomise.
- Pracovní návrh normy je poté připomínkovan a dopracován na úrovni příslušné technické komise/subkomise (technical committee/technical subcommittee – TC/SC) v rámci evropských a mezinárodních normalizačních organizací.
- **VEŘEJNÉ PŘIPOMÍNKOVÁNÍ**
- **FINÁLNÍ NÁVRH**
- **VYDÁNÍ NORMY A JEJÍ PŘEVZETÍ JAKO ČSN**

Možnosti převzetí evropských a mezinárodních norem

- Pokud se jedná o normu mezinárodní (ISO, IEC), nevzniká povinnost tyto normy přebírat do soustavy ČSN. Převzetí je tedy dobrovolné a tyto normy se zavádí na základě požadavku, který musí být doložen technickým zdůvodněním.
- V případě evropských norem (CEN a CENELEC) je situace jiná. Povinností ÚNMZ, jako řádného člena evropských normalizačních komisí, je zabezpečit zavedení všech evropských norem do soustavy ČSN a zrušit ty národní normy, které jsou s evropskými v rozporu, a to do 6 měsíců od vydání evropské normy. Touto činností je v zastoupení ÚNMZ pověřena Agentura ČAS.
- datum ratifikace (dor) = datum schválení normy;
- datum zpřístupnění (dav) = datum, kdy jsou členům CEN-CENELEC (národním normalizačním orgánům) zpřístupněny texty schválených norem v oficiálních jazycích CEN-CENELEC;
- datum oznámení (doa) = konečný termín pro oznámení existence EN na národní úrovni;
- datum vydání (dop) = konečný termín zavedení EN na národní úrovni vydáním národní normy nebo schválením EN k přímému používání jako národní normy;
- datum zrušení (dow) = konečný termín zrušení národních norem, které jsou v rozporu s EN

Možnosti převzetí evropských a mezinárodních norem

- **a)** převzetím překladem, tj. vydáním ČSN obsahující národní titulní stranu, národní předmluvu, úplný překlad originálu přejímané normy a národní přílohu (je-li potřebná), nebo
- **b)** převzetím originálu, tj. vydáním ČSN obsahující národní titulní stranu, národní předmluvu, přetisk anglické, popř. anglické a francouzské verze přejímané normy a národní přílohu (je-li potřebná), nebo
- **c)** převzetím schválením k přímému používání oznámením ve Věstníku, tj. „vydáním“ obálky s českým názvem a označením převzaté normy, do které je vložen anglický originál přejímané normy.

3.3 Jak se zapojit

- **ČLENSTVÍ V NÁRODNÍ TECHNICKÉ (ZRCADLOVÉ) KOMISI (TNK)**
- **ČLENSTVÍ V TECHNICKÉ KOMISI (TC)**
- **ČLENSTVÍ V PRACOVNÍ SKUPINĚ (WG)**
EXPERT VE WG (PRACOVNÍ SKUPINĚ)
ZPRAVODAJ (CONVENOR) WG
- **PŘEDKLÁDÁNÍ PŘIPOMÍNEK V ETAPĚ VEŘEJNÉHO PROJEDNÁNÍ**
- **DELEGÁT (ZÁSTUPCE) NA ZASEDÁNÍ TC/SC**
- **PŘEDSEDA TC**
- **TAJEMNÍK TC**

3.4 Jak jsou normy strukturovány

Titulní strana - Obsah - Předmluva - Úvod - Rozsah / Předmět normy - Normativní odkazy - Termíny a definice - Značky a zkratky

Hlavní část dokumentu

Tento prvek obsahuje požadavky, sdělení a/nebo doporučení uvedené v normě, zahrnující

- a)** všechny charakteristiky týkající se výrobku, procesu nebo služby pokryté dokumentem;
 - b)** nezbytné limitní hodnoty kvantifikovatelných charakteristik;
 - c)** pro každý požadavek buď odkaz na zkušební metodu pro určení, nebo ověření hodnot, nebo na samotnou zkušební metodu;
- Dodatečné technické prvky obsahující přiměřeně specifi kace pro vzorkování; zkušební metody; klasifikaci, značení a kódování; a známkování, etiketování a balení.
Mezi požadavky, sděleními a doporučeními je jasné rozlišení.

Normativní přílohy - Informativní přílohy

3.5 Jak jsou normy číslovány

3.5 Jak jsou normy číslovány

Mezinárodní identifikační číslo (ICS – International Classification for Standards) – několikamístné číslo obvykle ve tvaru xx.xxx.xx, které na mezinárodní úrovni identifikuje normy na základě jejich obsahu. Databázi čísel spravuje ISO, provádí průběžné aktualizace podle aktuální potřeby (např. při vzniku nového oboru).

Podle ICS lze v databázích norem vyhledávat konkrétní normy vztahující se např. k určitému výrobku, které byly vydány různými národními normalizačními orgány.

- 4 Normy a předpisy
- 4.1 Nový přístup a označení CE
- 4.2 Normy na podporu směrnic – výhody a nevýhody
- 4.3 Problematika uvádění technických norem v právních předpisech v České republice

4.1 Interakce mezi předpisy a normami

DEFINICE

Cíle stanovené ve svých smlouvách naplňuje Evropská unie pomocí několika druhů právních aktů. Některé z nich mají právní závaznost, jiné nikoli. Některé se týkají všech zemí Unie, jiné jen některých.

NAŘÍZENÍ

Nařízení je právně závazné. Platí v celém svém rozsahu v celé EU. Například když Evropská unie chtěla zavést společné záruky na zboží dovážené ze zemí mimo EU, Rada přijala v této věci nařízení.

SMĚRNICE

Směrnice je právní akt stanovující cíl, který musejí všechny země EU splnit. Je však na jednotlivých zemích, jak formulují příslušné vnitrostátní zákony a jak těchto cílů dosáhnou. Jedním z příkladů je směrnice EU o právech spotřebitelů, která posiluje práva spotřebitelů v celé EU, například tím, že eliminuje skryté poplatky a náklady při nakupování na internetu a prodlužuje lhůtu, ve které mohou spotřebitelé odstoupit od kupní smlouvy.

ROZHODNUTÍ

Rozhodnutí je závazné pro všechny, kterým je určeno (např. pro členský stát EU nebo určitou obchodní společnost), a je přímo použitelné. Komise například vydala rozhodnutí o účasti EU v různých protiteroristických organizacích. Rozhodnutí se vztahuje pouze na tyto organizace.

DOPORUČENÍ

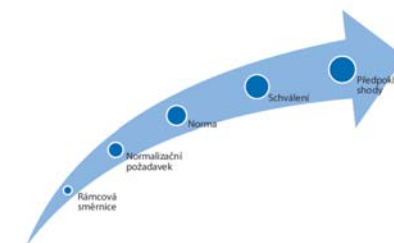
Doporučení není závazné. Když Komise vydala doporučení, aby soudní orgány zemí EU více využívaly videokonferenci, aby usnadnily přeshraniční spolupráci v soudních záležitostech, doporučení nemělo žádné právní důsledky. Prostřednictvím doporučení mohou orgány EU dát najevo svůj názor a navrhnout určité kroky, aniž by z nich vyvozovaly zákonnou povinnost pro toho, komu je určeno.

STANOVISKO

Pomocí stanoviska se orgán EU může vyjádřit k určité otázce nezávazným způsobem, tedy aniž by tak zakládala zákonnou povinnost pro toho, komu je stanovisko určeno. Stanovisko může vydat hlavní orgán EU (Komise, Rada a Evropský parlament), Výbor regionů a Evropský hospodářský a sociální výbor. Tyto dva výbory vydávají během legislativního procesu stanoviska k návrhům z pohledu regionů nebo hospodářství a sociální oblasti. Výbor regionů například vydal stanovisko k balíčku Čisté ovzduší pro Evropu.

4.1 Nový přístup a označení CE

Regulation (EU) No 305/2011
– pro stavební výrobky

- Všechny harmonizované normy nového přístupu jasně ukazují na to, jak jsou vzájemně propojeny s příslušnou směrnicí (směrnicemi) prostřednictvím informativních příloh (obvykle nazvaných „Příloha ZA“ nebo „Příloha ZZ“), které popisují vztah mezi obsahem normy a požadavky příslušné směrnice (směrnic).
- Označení CE na výrobku je důkazem pro regulátory trhu, že výrobek může být legálně uveden na trh v jejich zemi, a umožňuje stažení jakéhokoliv neodpovídajícího výrobku celními úřady a dohledovými orgány. Je to také pas výrobku, protože zajišťuje volný pohyb výrobku v rámci Evropského sdružení volného obchodu (ESVO) a jednotném trhu Evropské unie.

4.2 Normy na podporu směrnic – výhody a nevýhody

- +
 - jasné oddělení politické a technické úrovně směrnice
 - rychlost v porovnání s tradičními právními předpisy
 - dohody o spolupráci s mezinárodními organizacemi pro normalizaci ISO a IEC, které umožňují normám, které podporují evropskou legislativu, získat celosvětové uznání
- - Proces normalizačního požadavku lze chápat jako slabost systému, který není stále ještě optimalizován, pokud jde o rychlost, kvalitu a zapojení
 - dozor nad trhem, což v řadě členských zemí EU není zdaleka dostatečně účinné

Agentura a ÚNMZ nabízí veřejný bezplatný přístup na svých webových stránkách do měsíčně aktualizovaného informačního portálu „Předpisy a normy“, který obsahuje přehledy o normách a předpisech v oblasti uvádění výrobků na jednotný evropský trh. Jedná se především o normy harmonizované, popřípadě další normy zveřejňované k harmonizačním evropským předpisům v Úředním věstníku EU a dále o normy zveřejňované ve Věstníku ÚNMZ k českým předpisům jako normy určené (<http://www.unmz.cz/urad/informacni-portal-unmz>).

4.3 Problematika uvádění technických norem v právních předpisech v České republice – Určené normy

- Pro specifikaci technických požadavků na výrobky, vyplývajících z nařízení vlády nebo jiného příslušného technického předpisu, mohou příslušná ministerstva a jiné ústřední správní úřady, jejichž působnosti se oblast týká, určit české technické normy další technické normy nebo technické dokumenty mezinárodních, popřípadě zahraničních organizací, nebo jiné technické dokumenty obsahující podrobnější technické požadavky.
- Takové normy jsou označovány jako normy určené. ÚNMZ podle § 4a zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, v platném znění, oznamuje ve Věstníku ÚNMZ kromě harmonizovaných českých technických norem i určené normy, jejich změny nebo zrušení. Současně uvádí technický předpis, k němuž se tyto normy vztahují.
- Týká se to vybraných technických norem, které nejsou harmonizovány a jsou v režimu některého nařízení vlády. Určení normy tedy říká, že daná technická norma je v souladu s odpovídajícím nařízením vlády.

4.3 Problematika uvádění technických norem v právních předpisech v České republice – závaznost norem

- Používání technických norem je založeno na principu dobrovolnosti. Tomu též odpovídá platná právní úprava v ČR, která stanoví, že „česká technická norma není obecně závazná“ (viz § 4 odst. 1 zákona č. 22/1997 Sb.).
- Shoda s technickou normou by měla být jedním ze způsobů, jak je možné stanovené požadavky splnit, přičemž taková technická norma by měla být technickým vyjádřením obecného právního požadavku, který však může být splněn i jinými prostředky.
- Dobrovolný charakter používání technických norem tak tedy umožňuje přijímat vyspělá technická řešení bez ohledu na rozdílnou technickou úroveň účastníků trhu.
- Technické normy se na druhou stranu samozřejmě mohou stát smluvně závaznými v obchodních smlouvách mezi dodavatelem a odběratelem, nicméně v takových případech se jedná výlučně o soukromoprávní smluvní vztahy.

4.3 Problematika uvádění technických norem v právních předpisech v České republice – odkazování v právních předpisech

- Existuje však celá řada případů, kdy je dodržení požadavků konkrétních českých technických norem vyžadováno zákonem nebo podzákoným právním předpisem.
- Povinnost postupovat při určité činnosti v souladu s českými technickými normami může vzniknout především na základě ustanovení právního předpisu, které stanoví, že ve vztazích upravených tímto právním předpisem je nutno dodržovat české technické normy.
- V těchto případech již lze o určité závaznosti těchto norem hovořit. Technické normy tedy nejsou obecně závazné, v určitých případech se však stanou obecně závaznými, pokud na ně konkrétní právní předpis výslovně odkáže.
- Výlučný odkaz
- Indikativní odkaz
- Sponzorovaný přístup

- 5 Ochrana autorských práv – pravidla rozmnožování a rozšiřování norem a jejich částí
- 5.1 Kde hledat informace o normách
- 5.2 ČSN online

5 Ochrana autorských práv – pravidla rozmnožování a rozšiřování norem a jejich částí

- Proč je ochrana autorských práv v oblasti technické normalizace tak důležitá? Především proto, že z prodeje technických norem se financuje jejich tvorba.

Co se nesmí bez svolení vydavatele:

- šířit normy online;
- rozmnožovat a sdílet normy;
- překládat a upravovat/modifikovat normy;
- citovat pasáže norem;
- prodávat normy.

5.1 Kde hledat informace o normách

ČESKÉ TECHNICKÉ NORMY

Základní informace o normách, tzn. bibliografické údaje, které zahrnují označení normy, název normy, datum vydání, oborové zařazení normy či anotaci, obsahuje Seznam ČSN, což je online databáze dostupná na webových stránkách Agentury. Databáze je aktualizována průběžně a je zdarma.

MEZINÁRODNÍ NORMY A NÁRODNÍ NORMY JINÝCH STÁTŮ

Mezinárodní normalizační organizace a národní normalizační orgány poskytují informace o normách prostřednictvím různých nástrojů. Bezplatné jsou obvykle různé vyhledávače přímo na webových stránkách normalizačních organizací, obvykle napojené na e-shopy.

• 5.2 ČSN online

The screenshot shows the 'ČSN ONLINE PRO JEDNOTLIVCE' website. The main content area is titled 'ČSN online pro jednotlivé registrované uživatele'. Below this, there is a section 'NOVĚ VYDANÉ NORMY' (Newly issued standards) with a list of items:

Norma	Titulek	Číslo	Stav
ČSN EN 707	Zaměstnání strojů - Řešení - Rozpočet	8.2019	Nově vydané
ČSN JJ 2000 5 56 sd. 3	Elektrické instalace nízkého napětí - Část 5 56: Výběr a stavba elektrických zařízení - Zařízení pro bezpečnost práce	8.2019	Nově vydané
ČSN EN 1090-4	Provedení ocelových a hliníkových konstrukcí - Část 4: Technická pravidla	8.2019	Nově vydané
ČSN EN 12310-2	Hydrodynamická zátěž a síla - Stanovení odbovkových proudů protékajících - Část 2: Přímé a svislé proudění a síla pro hydrodynamické účely	8.2019	Nově vydané

DĚKUJI ZA POZORNOST

Ing. Petr Beneš
Vedoucí oddělení stavebnictví
Česká agentura pro standardizaci
benes@agentura-cas.cz
221 802 151